

KUNGSHOLMENS FRISKOLA EKONOMISK FÖRENING
info@kungsholmens-friskola.se

2024-01-25

1 (20)

Dnr- SI 2023:7232

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Kungsholmens friskola i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Kungsholmens friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Kungsholmens friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan genomför en strukturerad uppföljning och fördjupad analys av skolans resultat, som leder till adekvata utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt följer upp och analyserar lärarnas bedömningar för att identifiera eventuella avvikelser och skillnader i omdömen och betygssättning, samt vid behov vidtar åtgärder för att öka likvärdigheten.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att huvudmannen, som en del av sitt uppföljnings- och analysarbete av skolans resultat, även kritiskt granskar skolenhetens kvalitetsarbete för att säkerställa att adekvata utvecklingsåtgärder har beslutats.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2025-01-31** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:7232) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Kungsholmens friskola leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är att rektorn ger lärarna goda förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande och att gemensamma arbets- och förhållningssätt tillämpas av personalen. Däremot leder inte rektorn skolans jämställdhetsarbete systematiskt och säkerställer därmed inte att alla elever ges samma förutsättningar oberoende av könstillhörighet. Den uppföljning som rektorn gör av skolans resultat är begränsad och de utvecklingsområden som skolan arbetar med grundar sig inte i en utförlig analys.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet samt ger lärarna förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande. Av huvudmannen inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och lärarna framgår det att lärarna har en ändamålsenlig mötesstruktur som möjliggör samarbete och samverkan. Exempelvis sker gemensamma pedagogiska lärarmöten varje vecka och det finns regelbundna möten i arbetslag och ämneslag samt planerad återkommande samverkan mellan lärare och elevhälsa. Vidare framgår att mötena har tydliga syften och ändamålsenlig struktur. Rektorn skapar forum för kollegialt lärande kring till exempel kooperativt lärande, som är ett av skolans utvecklingsområden. Genom nära samarbete med biträdande rektorn som leder de pedagogiska lärarmötena försäkrar sig rektorn om att det sker ett lärande i kollegiet och att lärarna tillämpar sina nyvunna kunskaper i undervisningen.

Vidare framgår av granskningen att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av alla vuxna på skolan samt att obehöriga och nyanställda lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår att det finns en personalhandbok, vilken går igenom med personalen vid terminsstart och som bland annat innehåller gemensamma rutiner och måldokument. Rektorn tydliggör vikten av ett gemensamt förhållningssätt genom dialog med lärarna. Nyanställda lärare får introduktion innan terminen börjar, det finns en checklista för nyanställda och alla som är nyanställda får en mentor som de har regelbundna möten med utifrån individuella behov och erfarenheter. Av intervju med elevhälsan framgår att obehöriga lärare alltid har någon annan personal närvarande vid undervisningen och att utbildad personal säkerställer att obehöriga lärares planering stämmer överens med kursplanen.

Rektorn leder inte ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr skolans jämställdhetsarbete. Rektorn beskriver i intervju att frågor om jämställdhet ingår i de samhällsorienterande ämnena och att jämställdhetsfrågor kan tas upp på lektionerna i livskunskap som eleverna har en gång i veckan, men att rektorn inte har gett några direktiv om hur arbetet med jämställdhet ska genomföras. Lärare beskriver i intervju att rektorn har uttryckt att lärarna behöver vara mer tydliga i att dokumentera vad de gör under lektionerna kopplat till jämställdhet. Lärarna säger vidare att de arbetar medvetet kring jämställdhet samt att frågor om jämställdhet även tas upp då lärarna ser ett behov av det utifrån någon händelse. Av elevintervjuer framgår att eleverna tycker att lärarna behandlar flickor och pojkar lika och flera elever på mellanstadiet säger att de har arbetat med jämställdhet under lektioner i livskunskap. Elever på lågstadiet beskriver att i lekar och spel på rasten behandlar elever själva ibland flickor och pojkar olika. Rektorn beskriver att lärarna medvetet arbetar med att fördela talutrymme i klassrummet med hjälp av glasspinnar med elevernas namn på. Under Skolinspektionens lektionsobservationer användes glasspinnar vid ett par tillfällen sporadiskt, men utan kontinuitet. Det framgår av rektors- och elevhälsointervjuerna att skolan främst ser på eleverna som individer och inte fokuserar på elevernas könstillhörighet samt att resultat inte systematiskt följs upp utifrån könsperspektiv. Sammantaget framgår att rektorn inte leder arbetet med jämställdhet på ett systematiskt sätt.

Rektorns uppföljning och analys av skolans resultat är begränsad

Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp skolenhetens kunskaps- och värdegrundsresultat. Rektorn följer regelbundet upp elevernas resultat genom att medverka vid mitterminskonferenser där elevernas kunskapsresultat och sociala situation

redovisas. Rektorn tar också del av resultat i form av till exempel betyg, omdömen och resultat på nationella prov. Uppföljning av värdegrundresultat görs med hjälp av till exempel Stockholms stads brukarundersökning och skolans egen trivselundersökning. Elevers upplevelse av sin sociala situation följs upp två gånger per termin med hjälp av sociogram. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att fokus i resultatuppföljningarna främst ligger på individuella elevers resultat och rektorn beskriver att uppföljningen inriktas på de elever som riskerar att inte nå målen eller har sociala utmaningar. Vidare uppger rektorn att undervisningens kvalitet följs upp genom bland annat en tät kontakt med biträdande rektorn som leder de pedagogiska mötena och genom medarbetarsamtal med lärarna. Däremot framgår det av intervjuer med rektorn och lärarna att varken rektorn eller biträdande rektorn gör strukturerade lektionsbesök i syfte att följa upp undervisningens kvalitet. Att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen följer rektorn upp genom att ta del av lärarnas planering för livskunskapslektionerna.

Vidare visar granskningen att rektorns analys av verksamheten är begränsad. Rektorn beskriver att hen gör jämförelser av grupperns resultat över tid, men att det är svårt att se orsaker till olika resultat. Skolan har goda kunskapsresultat och av intervju med elevhälsan framgår att de har analyserat orsakerna till de goda resultaten och att de tror att de beror på att skolan arbetar med kooperativ lärande och har en tydlig röd tråd i undervisningen. Dock beskriver lärare i intervju sin delaktighet i analysarbetet som begränsad till att de utvärderar olika händelser som till exempel skolans öppna hus och att de presenterar resultat från trygghetsenkäten för eleverna. Det framgår av intervjuer med rektorn och elevhälsan att analys inte görs med ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn beskriver vidare att analysen ofta stannar vid konstateranden istället för att finna bakomliggande orsaker till utfallet och att analysen ofta handlar om att finna orsaker till resultat på individnivå. Då analysarbetet inte är fullt fungerande är ett av skolans utvecklingsområden i år att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.

Av granskningen framgår vidare att skolan genomför utvecklingsinsatser, men att flera av dessa inte tagits fram utifrån en systematisk analys av orsakerna till verksamhetens resultat. Under innevarande läsår har skolan flera pågående utvecklingsinsatser, till exempel kooperativ lärande, likvärdighet i dokumentation av individuella utvecklingsplaner och att öka den digitala kompetensen hos personalen. Utvecklingsinsatserna har kommit till på olika sätt, till exempel genom lärares önskemål, genom att rektorn har uppmärksammat att dokumentationen inte är likvärdig eller för att den digitala förmågan hos pedagogerna behöver säkerställas inför kommande krav på digitalisering. Då rektorn fördelar resurser utgår det huvudsakligen från individuella elevers behov och sociala situation.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan genomför en strukturerad uppföljning och fördjupad analys av skolans resultat, som leder till adekvata utvecklingsåtgärder.

Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp verksamhetens resultat, men uppföljningen görs inte alltid ur ett könsperspektiv. Det saknas även en fördjupad analys som kan förklara bakomliggande orsaker till resultaten. Detta leder till att utvecklingsåtgärder som tas fram inte alltid är specifika för att förebygga identifierade riskområden eller ytterligare stärka framgångsfaktorer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet genom att med större precision följa upp och ta reda på vilka faktorer som påverkar resultaten. Uppföljningen och analysen bör ge en nyanserad bild av både vilka framgångsfaktorer och vilka utvecklingsbehov som finns, samt innefatta en analys av flickors och pojkars kunskaps- och värdegrundsresultat. I analysarbetet kan rektorn med fördel i högre utsträckning än i dagsläget involvera lärarna och elevhälsan. Rektorn bör utifrån genomförd analys fatta väl avvägda beslut om utvecklingsåtgärder som ska genomföras. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att åtgärderna är behovsanpassade för skolans verksamhet och att eventuella utvecklingsområden inte ska förbises. Stöd i arbetet finns bland annat att få i Skolverkets stödmaterial Kvalitetsverkstaden¹.

¹ Skolverket, 2024. Kvalitetsverkstaden. Skolverkets webbplats.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är att undervisningen är varierad och balanserad samt att lärarna ger eleverna aktivt lärarstöd. Undervisningen är välstrukturerad med tydligt mål och syfte och lärarnas undervisning stärker elevernas engagemang och motivation att lära. Lärarna anpassar undervisningen till gruppen och till elevernas olika förutsättningar och behov. Eleverna ges goda möjligheter till att reflektera och utveckla strategier för sitt lärande. Utifrån utvärderingar tillsammans med eleverna ges eleverna förutsättningar att påverka och delta i planeringen av undervisningen.

Undervisningen är varierad, innehåller ett aktivt lärarstöd och är strukturerad

Granskningen visar att lärarna bedriver en välbalanserad och varierad undervisning som engagerar eleverna. Lärare och elever beskriver i intervjuer att eleverna får arbeta i olika arbetsformer såväl enskilt som i olika gruppkonstellationer. Lärarna varierar undervisningen genom att växla mellan olika undervisningsmetoder, som förmedlande, interaktiva och skapande metoder. Denna bild bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. Lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd så att eleverna snabbt kommer igång med och genomför skolarbetet. Av intervjuer med lärare och elever samt Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna har gemensamma effektiva arbetssätt när det kommer till att hjälpa elever som inte kommer vidare på egen hand. Lärarna beskriver att organisationen som innebär att de ofta är två vuxna i klassrummet gör det möjligt att snabbt ge alla elever ett aktivt lärarstöd. Detta bekräftas av elever som berättar att de snabbt får hjälp av lärarna om de inte förstår hur de ska utföra en uppgift. Lärarna arbetar även medvetet för att skapa engagemang hos eleverna, till exempel genom att göra kreativa uppgifter. Eleverna beskriver i intervju att lärarna gör undervisningen intressant och elevernas engagemang framgår tydligt under Skolinspektionens lektionsobservationer.

Vidare visar granskningen att undervisningen bedrivs med tydlig struktur och fokus på målen i läroplanen. Lärarna gör tydliga inledningar av lektionerna under vilka mål och syfte med lektionen tydliggörs med hänvisningar till läroplanen. Det finns ett logiskt flöde mellan olika moment i undervisningen. Av intervju med elever och genom Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna använder sig av didaktiska frågor och bildstöd för att tydliggöra flödet i uppgifterna som ska utföras under lektionerna. Elever beskriver i intervju att de flesta lektionerna har ett tydligt avslut, vilket bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer.

Undervisningen är stimulerande och utgår ifrån varje enskild elevs förutsättningar

Granskningen visar att lärarna i sin undervisning framgångsrikt motiverar eleverna till lärande, har höga förväntningar på eleverna och stärker elevernas självförtroende. Elever beskriver i intervju att lärarna motiverar dem genom att peppa dem att kämpa när någonting känns svårt och att lärarna visar att de har höga förväntningar på eleverna genom att uppmäna dem att bearbeta uppgifter och visa hur de kan göra dem ännu bättre. Av intervju med elevhälsan framgår att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende genom att värna om goda relationer till eleverna för att de ska våga visa vad de kan. Av Skolinspektionens lektionsbesök samt elevintervju framgår att lärarna återkommande berömmar och uppmuntrar eleverna.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar sin undervisning väl till gruppen och de enskilda elevernas behov så att undervisningen blir stimulerande och utmanande för alla elever. Det finns goda möjligheter för elever att få extra stöd i lärandet genom anpassade uppgifter och utökat vuxenstöd. Elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling får utmaningar i form av svårare uppgifter eller fördjupning. Av intervju med elevhälsan framgår att det även förekommer att elever läser något ämne i en högre årskurs.

Eleverna är delaktiga i sitt eget lärande och ges möjlighet att utvärdera och påverka undervisningen

Granskningen visar att lärarna i undervisningen ger eleverna strategier för lärande och goda möjligheter att reflektera över och ta ansvar för lärandet samt erbjuder eleverna möjlighet att reflektera utan givet svar. Av intervju med lärarna och av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna i sin undervisning samtalat om olika strategier för att lära sig och genomföra uppgifter. Eleverna genomför självskattningar av sin kunskapsinhämtning och elever och lärare beskriver i intervjuer att de under utvecklingssamtal pratar om hur eleven lär sig och vilka strategier eleven ska använda för att utvecklas vidare. Under dessa samtal sätts mål tillsammans med eleven och eleven har möjlighet att önska svårare uppgifter. I undervisningen arbetar lärarna aktivt

med källkritik och med öppna frågor som kan ha flera svar och som innebär att eleverna kan resonera fritt.

Vidare framgår av granskningen att eleverna ges goda möjligheter att regelbundet utvärdera och påverka undervisningens innehåll och utformning. Lärare och elever beskriver att de använder sig av handtecken för att snabbt stämma av hur eleverna har upplevt undervisningen under en lektion eller ett tema, vilket bevitnades vid flera av Skolinspektionens lektionsobservationer. Eleverna får också möjlighet att utvärdera undervisningen genom att göra skriftliga utvärderingar och besvara enkäter. Lärarna samtalade med eleverna om hur de upplever undervisningen och vilka önskemål de har på undervisningens utformning. Det sker både formellt genom samtal på lektioner och vid utvecklingssamtal och genom informella samtal med elever på till exempel rasten. I intervju beskriver lärarna att de använder sig av elevernas utvärderingar när de planerar undervisningen och att de tar hänsyn till elevernas intressen och hur de vill arbeta, vilket bekräftas av elevintervjuerna.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är att skolan har ett samlat arbete med studiero och ett gemensamt förhållningssätt för att skapa en lugn lärmiljö. Det bedrivs även ett medvetet och systematiskt arbete med att skapa trygghet på skolan.

Skolan bedriver ett samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det finns ett gemensamt arbete för att skapa studiero som eleverna deltar i och att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö. Av intervju med elevhälsan framgår att lärarna för kollegiala samtal och delar erfarenheter med varandra när det gäller framgångsrika metoder för att skapa och bibehålla studiero. I intervjuer med elever och lärare beskriver de att lä-

rarna använder sig av varierade metoder för skapa studiero, till exempel rörelsepau-
ser, trafikljus som symbol och att dela upp gruppen. Av intervjuer med lärare och elev-
hälsan framgår att lärarna planerar lektionerna med tanke på att skapa studiero och
att de tar hänsyn till tid på dagen och andra faktorer som kan påverka studieron. På
lågstadiet har lärarna en gemensam strategi för att återupprätta studiero som innebär
att lärarna använder sig av handklappning tillsammans med eleverna. Eleverna görs
delaktiga i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero till exempel genom att ut-
forma klassrumsregler, delta i dialoger i klassen samt genom att föra fram frågor om
studiero till elevrådet. Det framgår av Skolinspektionens observationer och intervju
med eleverna att lärarnas metoder för att återskapa studiero oftast fungerar, även om
det ibland kan bli högljutt då många elever är engagerade och vill delta verbalt.

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att skolan bedriver ett samlat och systematiskt arbete med att
skapa en trygg miljö för eleverna. Skolan arbetar trygghetsfrämjande genom att med-
vetet arbeta med att skapa goda relationer både mellan elever och personal och mel-
lan elever i olika åldrar. Exempelvis har skolan faddergrupper där äldre och yngre ele-
ver får mötas både kring sociala och lärande aktiviteter. Av huvudmannen inkommen
dokumentation och intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att skolan har ett
systematiskt arbete kring frågor om hur eleverna bör bemöta varandra genom lekt-
ioner i livskunskap eller kompisamtal en gång i veckan. Lektionerna behandlar bland
annat ämnen knutna till diskrimineringsgrunderna, normkritiskt förhållningssätt samt
nätetik. Skolan arbetar förebyggande genom att på olika sätt systematiskt följa upp
trygghetsarbetet. Skolan genomför exempelvis flera enkäter, dialogmöten och trygg-
hetsvandringar tillsammans med elever. Trygghetsteamet ansvarar för att följa upp
kränkingsärenden och att lärarna arbetar med diskrimineringsgrunderna i undervis-
ningen utifrån analys av kränkingsärenden. Fyra gånger per år genomför skolan socio-
gram med alla elever i syfte att säkerställa att alla elever har en kompis och någon att
arbeta med på lektionerna. Utifrån de olika kartläggningarna vidtar skolan åtgärder för
att säkerställa elevernas trygghet. Exempelvis följer trygghetsteamet upp ärenden
kopplade till värdegrund som diskuterats på elevernas klassråd och insatser har gjorts
för att skapa mindre trängsel i kapprummen. Elever har efter samtal om resultaten i
trygghetsenkäter varit delaktiga i att upprätta ordningsregler. Skolan har ett pågående
utvecklingsarbete kring strukturerade rastaktiviteter i syfte att minska konflikter. Det
finns ett uttalat gemensamt förhållningssätt på skolan där alla vuxna förväntas ta an-
svar för alla elever och arbetsgången vid till exempel incidenter är tydlig och känd av
personalen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsom-
rådet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är att rektorn ger lärarna förutsättningar för att genom olika metoder kvalitetssäkra omdömen och betyg. Däremot analyserar inte rektorn lärarnas bedömning och betygsättning systematiskt i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig bedömning.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg. Skolledningen avsätter tid för kollegiala samtal kring begrepp i styrdokumentet och till sambedömning av bedömningsstöd och nationella prov. Sambedömning och samtal sker under arbetslagstid eller på pedagogiska möten som leds av den biträdande rektorn. Av lärarintervjun framgår att lärarna kan be skolledningen om utökad gemensam tid för sambedömning eller samrättning av nationella prov och får då det. En lärare som är obehörig får stöd av en före detta lärare i arbetet med planering och bedömning av sitt ämne. Detta på uppdrag av rektorn. Lärarna använder även olika metoder, bedömningsstöd och kartläggningsmaterial för att göra likvärdiga bedömningar. Under föregående läsår genomförde skolan ett utvecklingsarbete kring den nya läroplanen för grundskolan, Lgr 22, och då avsattes tid på pedagogiska möten för kollegiala diskussioner kring bland annat betygsättning då de utgick ifrån Lgr 22 och kommentarmaterialet till läroplanen. Bedömningen och betygsättningen dokumenteras på skolans digitala plattform och finns tillgänglig för lärare för att säkerställa en kvalitetssäker bedömning vid lärarbyten.

Rektorn analyserar inte avvikelser i omdömen och betygsättning systematiskt

Granskningen visar att rektorns uppföljning och analys av lärarnas betygsättning och omdömen sker sporadiskt. Visserligen beskriver rektorn i intervju att hen jämför betyg med resultat på nationella prov i årskurs 6 i syfte att upptäcka avvikelser. Dock framgår av både lärarintervjun och rektorsintervjun att rektorn inte analyserar bedömningen utifrån att identifiera eventuella avvikelser och skillnader som kan finnas i lärarnas omdömen och betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt följer upp och analyserar lärarnas bedömningar för att identifiera eventuella avvikelser och skillnader i omdömen och betygsättning, samt vid behov vidtar åtgärder för att öka likvärdigheten.

Granskningen visar att rektorn inte följer upp och analyserar lärarnas omdömen och betygsättning utifrån att identifiera eventuella avvikelser och skillnader i lärarnas bedömningar. Eftersom rektorn inte systematiskt följer upp och analyserar avvikelser saknas underlag för att identifiera relevanta åtgärder, på både individ- och gruppnivå, för att säkerställa likvärdigheten.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att på ett strukturerat sätt följa upp och analysera lärarnas omdömen i de årskurser där det inte sätts betyg samt betygsresultat för de årskurser där betyg sätts med syftet att ta reda på om lärarna gjort korrekta bedömningar. Arbetet kan exempelvis ske genom att rektorn, eller någon från skolledningen, regelbundet deltar i lärares bedömningsdiskussioner för att få en bild av hur lärarna kalibrerar sina bedömningar och om eventuella kompetensutvecklingsinsatser kan behövas. Rektorn skulle också inför medarbetarsamtal kunna ta stickprov ur lärarnas omdömen och betygsättning och be läraren motivera bedömningen. Om avvikelser identifieras bör rektorn föra strukturerade diskussioner med lärare som syftar till att analysera orsakerna bakom avvikelserna och därmed landa i tydliga slutsatser. Stöd i arbetet finns bland annat att få i Skolinspektionens rapport Rektorers arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan.² Innehållet i denna rapport är användbart även för grundskolan.

² Skolinspektionen, 2023. Rektorers arbete för rättvisande och likvärdiga betyg i gymnasieskolan. Skolinspektionens webbplats.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattade motiveringen till bedömningen är att huvudmannen har fungerande rutiner för att agera som en oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar och att huvudmannen ger behovsanpassat stöd till rektorn. Vidare tar huvudmannen långsiktigt ansvar för verksamhetens förutsättningar, lokaler och kompetens hos personalen. Det finns också en tydlighet i roller och ansvarsfördelning mellan huvudmannen och rektorn. Huvudmannen gör dock endast i viss mån självständiga bedömningar av verksamheten.

Huvudmannen följer upp och utreder kränkingsärenden och har rutiner för att hantera klagomål

Granskningen visar att huvudmannen har fungerande rutiner för att agera som en oberoende aktör vid kränkingsanmälningar och klagomål. Rutinen för hur skolan och huvudmannen ska agera vid kränkningar är väl känd och kommuniceras till elevernas vårdnadshavare via lärplattformen med läsbekräftelse så att huvudmannen kan påminna vårdnadshavare som inte har tagit del av dokumentet. Under föräldramöten får vårdnadshavare information om hur skolan agerar vid kränkningar och om att vårdnadshavare kan vända sig direkt till huvudmannen med klagomål. Styrelseordföranden tar del av alla incidentrapporter och granskar oberoende den utredning som skolan gör. I de fall styrelseordföranden gör bedömningen att utredningen och åtgärden som vidtagits inte är tillräcklig avidentifieras ärendet och tas upp i styrelsen. Huvudmannen följer också upp resultatet av vidtagna åtgärder. Skolan har få kränkingsärenden och huvudmannen har därför inte sett något mönster vad gäller kränkningarna.

Huvudmannen ger behovsanpassat stöd till rektorn

Granskningen visar att huvudmannen ger rektorn behovsanpassat stöd som grundar sig på god kännedom om skolans verksamhet. Huvudmannen skaffar sig kännedom om verksamheten på olika sätt, till exempel genom att rektorn rapporterar till huvud-

mannens styrelse på återkommande planerade möten och genom att lärare är representerade i styrelsen. Alla ledamöter i styrelsen har barn som går på skolan och får därigenom också insyn i verksamheten. Huvudmannen får också kännedom om skolan via medlemsmöten med vårdnadshavare. Av intervju med huvudmannen framgår att rektorn är nöjd med det stöd hen får av huvudmannen och att rektorn får den utbildning som hen behöver i rektorsrollen. Rektorn beskriver i intervju att huvudmannen alltid är snabb att stötta vid krissituationer eller problem. Exempelvis har huvudmannen varit ett stöd vid svåra beslut som evakuering av skolan under renovering och vid svåra personalärenden.

Huvudmannen tar långsiktigt ansvar för verksamhetens förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen arbetar långsiktigt och systematiskt för att skapa förutsättningar för skolenheten och rektorn att bedriva en verksamhet med god kvalitet. Det framgår av intervjuer med lärarna, rektorn och huvudmannen att huvudmannen tar ansvar för att säkerställa att lokalerna är anpassade för att lärarna ska kunna bedriva en god undervisning och att huvudmannen har arbetat fram ett långsiktigt hyreskontrakt. Skolans lokaler har dessutom nyligen renoverats. Av lärarintervjun framgår att lokalerna är ändamålsenliga och att lärarna har de verktyg de behöver för att bedriva en god undervisning. Huvudmannen har en långsiktig strategi för att den biträdande rektorn ska kunna ta över rollen som rektor då den nuvarande rektorn går i pension. Det innebär bland annat att den biträdande rektorn erbjuds möjlighet att utbilda sig och succesivt få större ansvar. Det finns också planer för hur den nuvarande rektorns kompetens ska kunna användas även efter pensioneringen. Vid nyanställning är huvudmannen delaktig i samtal om vilken kompetens som behövs på skolan. Valberedningen är medveten om vilken kompetens som behövs i styrelsen för att huvudmannen på ett bra sätt ska kunna stötta skolan. Av huvudmannaintervjun framgår att huvudmannen håller sig uppdaterad kring vad som händer i skollagstiftningen för att vara beredd på eventuella kommande förändringar som kan förändra förutsättningarna för skolan. Huvudmannen följer också med i diskussioner som förs kring skola, i syfte att se inom vilka områden de kan behöva höja kompetensen i verksamheten.

Det finns tydlighet i roller och ansvar och huvudmannen gör i viss mån självständiga bedömningar

Granskningen visar att det finns en tydlig och kommunicerad rollfördelning mellan skolan och huvudmannen. Rollerna är tydligt beskrivna i den arbetsordning som tagits fram i styrelsen. I rektors- och lärarintervjuerna beskriver de att rollfördelningen fungerar bra. Av intervju med rektorn framgår dock att det kan vara svårt att skilja på ansvaret som rektor och som skolchef, eftersom hen innehar båda rollerna.

Vidare visar granskningen att huvudmannen till viss del agerar som en självständig aktör i förhållande till skolans systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen berättar i intervju att de följer upp och analyserar medarbetarundersökningar och Stockholms stads brukarundersökning. Huvudmannen tar del av resultatet av skolans egna enkäter och sociogram och gör en egen analys och ställer frågor till rektorn utifrån det underlag som de tar del av. Huvudmannen uppger att de även följer upp resultat utifrån könsperspektiv. På fråga om huvudmannen delar rektorns analys av verksamheten beskriver huvudmannen att det är svårt för huvudmannen att vara helt oberoende i analysen, eftersom lärare från skolan sitter med i styrelsen, men att de hittills inte har sett någonting som avviker. Dock beskriver rektorn i intervju att huvudmannen främst gör analyser på individnivå och att delar av styrelsen inte har tillräcklig kunskap för att vara involverade i analysarbetet. Rektorn beskriver att det hålls regelbundna möten mellan rektorn och ordföranden, men att dessa möten främst innebär att rektorn svarar på frågor och att det inte handlar om någon analys. Rektorn säger att det ofta stannar vid att rektorn presenterar resultat för huvudmannen. I kunskapsuppföljningen redovisar inte rektorn skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Sammanfattningsvis visar granskningen att huvudmannen självständigt följer upp resultat och till viss del analyserar resultatet, men att huvudmannen inte ifrågasätter rektorns avsaknad av analys i det systematiska kvalitetsarbetet, vilket beskrivs under rubriken Rektors ledarskap ovan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att huvudmannen, som en del av sitt uppföljnings- och analysarbete av skolans resultat, även kritiskt granskar skolenhetens kvalitetsarbete för att säkerställa att adekvata utvecklingsåtgärder har beslutats.

Granskningen visar att huvudmannen inte kritiskt granskar skolenhetens analys i det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen rekommenderas att aktivt ta del av och förhålla sig självständig till den uppföljning, analys och bedömning, av både kunskapsresultat och resultat avseende trygghet och studiero, som rektorn gör inom skolans systematiska kvalitetsarbete. I detta arbete bör huvudmannen granska om den analys och de utvecklingsåtgärder som rektorn bestämt är adekvata, eller om huvudmannen gör andra bedömningar. Skolinspektionen konstaterar i en rapport om huvudmannens styrning av grundskolan att ett tydligt och väl genomfört systematiskt kvalitetsarbete, även inom skolenheter av mindre storlek eller av huvudman med mindre skolenhet, är

en framgångsfaktor. Genom att huvudmannen ökar kvaliteten i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete kan även ett mer välavvägt och ändamålsenligt stöd ges till rektorn och skolenheten. Stöd i arbetet finns bland annat att få i Skolinspektionens rapport Huvudmannens styrning av grundskolan³.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Indra Kullenberg, utredare.

Malin Larsson, utredare, har varit föredragande i ärendet.

³ Skolinspektionen 2015. Huvudmannens styrning av grundskolan. Skolinspektionens webbplats.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorer.
- En gruppintervju med huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Kungsholmens friskola är en grundskola belägen i Stockholms kommun med årskurserna 1-6. Det finns också en förskoleklass. Huvudman för skolan är Kungsholmens friskola ekonomisk förening. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 137 inskrivna elever i årskurs 1- 6.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12-13 december 2023. Besöket genomfördes av Indra Kullenberg, Malin Larsson och Mary Cairns.